

Statsforvalteren i Nordland

30.06.23

Deres ref.: 2017/2660

Uttalelse – Forslag til Andfjorden marine verneområde i Andøy, Harstad og Senja kommuner

Nord Fiskarlag viser til høring av forslag om oppretting av Andfjorden marine verneområde.

Utredningsområdet er på 1964 km² og ligger delvis i Nordland fylke og delvis i Troms og Finnmark fylke, i henholdsvis Andøy, Harstad og Senja kommuner. Utredningsområdet, som er et transekt fra fjord til hav, omfatter et mangfold av naturtyper langs gradientene fra beskyttet til eksponert miljø, og fra tidevannssone og grunne områder til dypere partier i fjorder og på sokkel.

Om formålet med Andfjorden marine verneområde

Formålet med verneforslaget er å ta vare på et tverrsnitt av naturtyper fra kyst til hav med stor variasjon av naturmangfold, inkludert truet, sjelden og sårbar natur. Restriksjonene skal ikke være strengere enn nødvendig for å ta vare på disse verdiene.

Andfjorden har et variert og spesielt undersjøisk landskap hvor mange naturtyper er samlet i et relativt begrenset område. Det er store dypvannsforkomster av korallrev, korallskoger, svampeskoger og sjøfjærsamfunn, samt grunne naturtyper som tareskoger, skjellsandbunn og ruglbunn i området. Alle disse naturtypene er viktige yngle- og oppvekstområder for mange høstbare fiskeslag, hval og sjøfugl og gir grunnlag for et rikt fiskeri.

Andfjorden benyttes i tillegg til fiskeri, av forsvars- og romfartsindustrien og til akvakulturvirksomhet. Imidlertid er det meste av sjøbunnen i det foreslåtte verneområdet fortsatt uten tyngre naturinngrep. Derfor er området bevaringsverdig.

Fiskarlagets grunnleggende holdning til marint vern og tidligere innspill

Nordland Fylkes Fiskarlag og Fiskarlaget Nord (nå Nord Fiskarlag) har vært involvert gjennom hele prosessen med Andfjorden marine verneområde. Vi viser

herunder til uttalelse til oppstartmeldingen 12. oktober 2018, innspill til marin verneplan for Andfjorden av 28. mai 2019 og forslag til utredningsprogram for marint vern i Andfjorden av 15. november 2019.

Det er helt avgjørende at vi klarer å ivareta havet, kysten og bestandene på best mulig måte over tid. Etter Fiskarlagets oppfatning må marint vern derfor også ha som mål å verne om fiskernes ressursgrunnlag. Vi har på denne bakgrunn vært positivt innstilt til marin verneplan, under forutsetning at den gjennomføres i samsvar med føringene en ble enige om bl.a. gjennom arbeidet til «Rådgivende utvalg for marin verneplan» og Stortingsmelding nr. 43 (1998–99) om Vern og bruk i kystsonen. Vi har lagt til grunn at verneforslaget ikke reduserer verdiskapingspotensialet for fiskerinæringen i området nevneverdig, og at fiskerireguleringer i verneområdet fortsatt skal skje gjennom ordinære reguleringsprosesser, med hjemmel i Havressurslova.

Etter vår oppfatning har selve konsekvensutredningen enkelte mangler når det gjelder forståelse av utøvelse av ulike fiskerier, og den samlede effekten av aktuelle arealbegrensninger innenfor utredningsområdet (inkludert aktivitetene til Forsvaret og Andøya Space). I sum mener vi verneforslagets effekt på fiskeriene her ble noe undervurdert.

Imidlertid ønsker vi å rose saksbehandlerne hos Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Troms og Finnmark for en ryddig og oversiktlig prosess. Vi er fornøyde med hvordan prosessen har vært lagt opp, både med tanke på grad av medvirkning, men også hvordan merknader har blitt fulgt opp. Vi oppfatter nå at Andfjorden marine verneområde vil kunne vedtas med et godt kunnskapsgrunnlag i bunn.

Om forslag til Andfjorden marine verneområde

Som det fremgår av høringen, omfatter utredningsområdet viktige fiskefelt for både aktive redskaper som snurrevad, bunntål og reketål, og passive redskaper som garn, line og juksa. Fiskefeltene samsvarer gjerne med viktige gyte-, oppvekst- og beiteområder for flere av våre kommersielt viktige fiskearter.

Kystsonen står i en særstilling da det er her vi har våre viktigste gyteområder, oppvekstområder og flere av våre viktigste fiskerier. Fiskeri er en fornybar næring og matproduksjon som kan foregå i et «evighetsperspektiv» så lenge de marine økosystemene forvaltes riktig. Fiskerne er derfor avhengig av et rent fjord- og havmiljø, intakte gyte-, oppvekst- og beiteområder som bevares over tid, samtidig som en må få drive et bærekraftig fiskeri.

Fiskerne opplever stor konkurranse om bruk av sjøareal som er og har vært viktige bruks- og ressursområder for fiskerinæringen. Tilgjengelig areal for fiskeriinteressene oppleves stadig å bli ytterligere redusert og forutsetningen for marint vern må være at fiskeriene stort sett får fortsette som før.

Det foreslås å avsette et område «sone A» som omfatter den sentrale delen av Andfjorden, Meløyvær og Steinavær, samt bambuskorallskogen i dypområdet utenfor Kvalnes på Andøya, som beskyttelsesområde med forbud mot aktive bunnredskaper (trål, reke-trål og snurrevad), akvakultur med utslipp og det må søkes om tillatelse for opprensning av tapte fiskeredskap. Restriksjonene knyttet til fiskeri vil altså i hovedsak være i sone A, B, C og de kartfestede referanseområdene merket som sone D.

Med hensyn til spesielt verdifullt og sårbart naturmangfold kan Nord Fiskarlag tilslutte seg forslaget om beskyttelsesområdet sone A der det er forbud mot fiske med bunnredskaper som slepes under fisket. Vi er tilfredse med at Statsforvalteren foreslår å tillate fiske med snøre (juksa) i bambuskorallskogen, siden dette ikke anses å ville påvirke verneverdiene negativt, og at beskyttelsesområdene B og C er justert noe i henhold til merknader fra fiskeriinteressene.

Videre fremgår det at en del av formålet med det marine vernet i Andfjorden er at det skal tjene som referanseområde for langtidsovervåking og referanseområde for aktiviteter som bunntåling, reketåling og snurrevad, og at området skal brukes til å sammenligne tilstand og utvikling med områder der det fiskes med den aktuelle redskapstypen.

Konsekvensutredningen anbefaler at det ikke blir forbud mot både snurrevad, bunntåling og reke-trål i de tre referanseområdene, begrunnet med at referanseområdene da mister sin funksjon som et referanseområde for et bestemt redskap. Statsforvalteren vurderer at belastningen på sjøbunnen fra bunnredskaper som slepes under fisket er såpass lik at det ikke gir mening å bare ha forbud mot det ene i referanseområdene.

Vi kan tilslutte oss Statsforvalterens vurdering om at bunnredskaper kan gi en belastning på sjøbunnen og at det ikke skal være tillatt innenfor de avgrensede områdene når referanseområdene skal fungere som en «normalsituasjon».

Når det gjelder tillatelse til undervannssprenginger er vi imidlertid uenige i konsekvensutredningen og med Statsforvalteren. Etter vår oppfatning kan det ikke være tillatt med detonerende sprenglegemer under vann i referanseområdene.

(sone D). Detonering av sprenglegemer under vann er ingen «normalsituasjon» langs kysten. Slike undervannsdetonasjoner kan påvirke referanseområdene negativt, og dermed også redusere verdien av disse i forskningssammenheng. Vi regner det derfor som en selvfølge at det ikke blir tillatt med undervannssprengning i de aktuelle referanseområdene.

Vi støtter ellers Statsforvalterens forslag om forbud mot detonering av sprenglegemer under vann i hele beskyttelsesområdet (sone A) i verneforskriften. Statsforvalteren legger imidlertid opp til at det fortsatt skal være tillatt å skyte kalde granater og missiler som detonerer over eller i vannoverflaten i hele verneområdet. Vi oppfordrer Statsforvalteren om også å vurdere strengere regulering av detonering av sprenglegemer over vann og i vannoverflaten i dette beskyttelsesområdet.

Vi stiller også spørsmål ved hvilke påvirkning «støyforurensningen» fra Forsvarets og Andøya Space sine aktiviteter, kan ha på området og bestandene. Dette omfatter ikke bare sprengninger/detonasjoner, men også sonaraktivitet. Våre medlemmer har erfart at slikt «støy» kan ha stor skremmeeffekt på viktige bestander, og dermed også en betydelig negativ påvirkning på fiskeriene. Etter vår oppfatning er det uheldig at dette ikke ble tilfredsstillende vurdert i konsekvensutredningen, og dermed heller ikke omtalt i verneforslaget.

Høringsforslaget viser til to alternative avgrensninger. Begge alternativer omfatter store deler av Andfjorden og sjøområdene utenfor Andenes. I det andre alternativet er imidlertid Selfjorden utelatt med hensyn til akvakulturvirksomhet. Nord Fiskarlag kan ikke se at vi blir negativt berørt av alternativet hvor Selfjorden er inkludert og har således ingen innvendinger mot dette. På generelt grunnlag stiller vi spørsmål ved hvordan hav- og landbasert oppdrett i/ved det marine verneområdet best kan reguleres, slik at utslipp av legemidler og næringsalter m.m. går minst mulig utover krepsdyrbestandene og andre miljøverdier som skal ivaretas.

Hva angår periodene på året hvor fiskeriaktiviteten er størst, fremgår det av dokumentene at aktiviteten er spesielt stor i perioden 15. september til 15. mai. Vi ønsker å presisere at også blåkveitefisket er et viktig fiskeri i området. Fisket er delt inn i to perioder, den første fra medio mai og den andre fra begynnelsen av august.

Ettersom opprydding av tapte fiskeredskap i utgangspunktet må anses som et positivt tiltak, mener vi at det må være tillatt med slike tiltak også i beskyttelsesområde (sone A). Vi kan støtte at det søkes om dispensasjon til å

gjennomføre slike oppryddingstiltak innenfor sone B og C, og i kjente korallrev og hornkorallskoger, slik det vises til i den utsendte korrigeringen av høringsdokument datert 6. juni d.å.

Når det gjelder oppryddingstiltak ønsker vi også å opplyse om at Andøya Space, etter dialog med bl.a. Fiskarlaget, har forpliktet seg til å så raskt som mulig fjerne bæreraketter eller annet avfall fra virksomheten, som havner på sjøbunnen der det kan bli til hinder for fiske. Dette gjelder også innenfor hele forslaget til områdeavgrensning for Andfjorden marine verneområde, uavhengig av framtidige vernebestemmelser.

I høringsforslagets kapittel 5.3 – Virkninger på andre planer, vises det til et foreslått potensielt område for vindkraft til havs utenfor Nordmela (jf. «*Strategisk konsekvensutredning for havvindproduksjon*», NVE 2012). Dette området var ikke blant til de 20 områdene som regjeringen nylig sendte på høring i «*Forslag til program for strategisk konsekvensutredning av nye områder for fornybar energiproduksjon til havs*». I overskuelig tid framover vil det derfor ikke være aktuelt å bygge vindkraft til havs i, eller i nærheten av, utredningsområdet for Andfjorden marine verneområde.

Vi vil være tilgjengelige for å utdype våre synspunkt dersom det er ønskelig fra Statsforvalterens side.

Vennlig hilsen
Daglig leder
Hanne Fagertun

Eli-Kristine Lund Dahl
Rådgiver

Dette dokumentet er godkjent og sendes uten underskrift.

Kopimottakere
Fiskeridirektoratet
Norges Fiskarlag
Fiskebåt